

Agenda 21 Trelleborg

Årsrapport 2001

Trelleborgs kommun

**Anitha Ljung
Agenda 21-samordnare**

Årsrapport 2001.

År 2001 har varit ett innehållsrikt och mångfasetterat år för Agenda 21-arbetet i Trelleborgs kommun.

Maria Olsson har varit föräldraledig under större delen av året, varför Anitha Ljung ensam tvingats hålla ställningarna på Agenda 21-kontoret. Detta har givetvis starkt påverkat arbetets inriktning och omfattning.

Många projekt har dock påbörjats under året och nedan redovisas det arbete som pågått.

Aktuella projekt

1) Modevisning av miljökläder

Med tanke på den senaste tidens diskussioner i media om otrevliga och farliga kemikalier i våra kläder landade Vårdgymnasiets, av Agenda 21 inspirerat, projekt om miljövänliga kläder rätt i tiden. Projektet avslutades med en modevisning i slutet av januari 2001 och fick ca 50 besökande.

Vårdgymnasiet vände sig under sensommaren till Agenda 21 för att få ett tips på ett större projekt som kunde användas i undervisningen på kursen "Människa, Miljö och Hälsa" under höstterminen. Projektet skulle vara av praktisk art och samtidigt verka stimulerande.

Agenda 21 lade fram idén om att ta reda på fakta kring de kläder vi använder dagligen. Både elever och lärare har lagt ner mycket arbete på projektet. Agenda 21 har till största delen fungerat som ett stöd, idéspruta och hjälpt till att lösa vissa problem som dykt upp. Projektet avslutades sedan med en modevisning på Vårdgymnasiet av miljövänliga kläder i slutet av januari 2001. Eleverna drev hela arrangemanget med visningen själva och Agenda 21 skötte kontakterna med pressen. Till modevisningen bjöds anhöriga och allmänheten in. Projektet redovisades även i förra årets årsberättelse.

2) Miljörapport 2000

Under hösten 2001 utgavs Miljörapport 2000, en informationsbroschyr som Agenda 21 ansvarat för att ta fram innehållet till.

Arbetet med denna var mycket omfattande och sträckte sig från februari till september. Årets rapport krymptes från 56 st. A4-sidor till 34 st. Trycksaken hade i stort samma upplägg som fjorårets, den första delen tar upp den kommunala verksamhetens eget miljöarbete, presenterat i artikelform, en mittdel presenterar miljösituationen i form av "gröna nyckeltal". I den tredje delen redovisar sammanlagt 21 företag och föreningar sitt miljöarbete på var sin halvsida.

Miljörapport 2000 är femte upplagan av kommunens årligen utgivna miljöårsredovisningar. Under 2001 distribuerades den för tredje året till samtliga hushåll i kommunen. Den har också lagts ut som pdf-Fil. på kommunens hemsida där skolor, företag, föreningar och allmänheten kan läsa och ladda ner den.

3) Strandstädning

Strandstädningen är ett sedan 1998 årligt återkommande Agenda 21-arrangemang i kampen mot skräpet och soporna på kommunens stränder.

Under 2001 års strandstädning, 21 maj, fanns städpatruller ute på sammanlagt nio olika kuststräckor i Trelleborgs kommun. Sammanlagt deltog tio olika ideella föreningar under söndagsförmiddagen: Ö Torps scoutkår, Trelleborgs scoutkår, Trelleborgs biologiska förening, Beddingestrands villaägareförening, Lilla Beddinge bollklubb, Beddinge byalag, Hälsöfrämjandet, Trelleborgs Sjöscoutkår, Smygebygdens Gille samt Gislövs villaägareförening. Sammanlagt och uppskattningsvis samlades 1 000 kg sopor och skräp in under dagen av totalt 118 personer, varav 80 var vuxna, 22 barn och 16 tonåringar.

Insatsen är cirka tre gånger större än under år 2000. Då deltog tre föreningar och 49 aktiva trelleborgare samlade in cirka 350 kg sopor.

4) Vitryssland

Det är mot bakgrund av främst miljöproblemen, men också de demokratiska strävandena, som Trelleborg tillsammans med Svenska Kommunförbundet och SIDA beslöt sig för att starta ett kommunalt samarbetsprojekt med Rechitsa år 2000. Målen är flera – att få upp miljöfrågorna på den politiska dagordningen, att sprida kunskap om Agenda 21-arbete och inspirera till detsamma, att visa olika vägar att påverka politiken, att uppmuntra fler kvinnor att delta i det politiska arbetet och att få ungdomar engagerade i miljöfrågor.

Att det blev just Trelleborg och Rechitsa som blev pionjärkommuner beror på att de båda städerna har mycket gemensamt. Båda kommunerna ligger vid vatten och omges av jordbruksmark. I såväl Trelleborg som Rechitsa finns industrier som kan orsaka både luft- och vattenproblem.

I oktober 2000 reste en delegation från Trelleborg till Rechitsa för att på ort och ställe inleda samarbetet. Kommunalsrådet Egil Ahl, oppositionsrådet Sune Larsson och miljönämndens ordförande Bertil Svensson deltog tillsammans med Bodil Francke-Ohlsson, tidigare riksdagsledamot och idag ledamot av kommunfullmäktige och miljönämnden, dåvarande kommundirektör Glida Johansson, informationschef Ingrid Wall samt tre representanter för lika många ungdomsverksamheter i Trelleborg – Lina Eriksson från Söderslätts Musikkår, Marie Carlsson från Piggsvinsteatern och Åsa Karlberg från Östra Torps scoutkår.

På plats i Vitryssland möttes trelleborgarna av stora kontraster.

Kontakterna som knöts i Rechitsa i oktober 2000 fick ny näring i Trelleborg i maj 2001 när projektet fick sin uppföljning. Elva personer från olika delar av samhällsapparaten – lärare, läkare, politiker och kommunala tjänstemän kom till sydligaste Skåne. För de flesta var besöket det första i utlandet. Alla de ting man hört talas om i praktiken i Rechitsa fick man se i verkligheten. Reningsverket på Sjövik, Söderslättagymnasiet, sjukhuset, miljöhus på Fagerängen, återvinningsstationen Persåker – listan kan göras lång. Till detta kom besök på förskola, hos lantbrukare, hemma hos svenska familjer och rundturer såväl i Trelleborgs centrala delar som i kommunen i övrigt. Att få vandra längs stranden och känna sanden mellan sina fingrar var exempelvis en stor upplevelse för människor som bor i ett land många, många mil från havet.

5) LIP

Trelleborg blir en av de svenska kommuner som nu får del av regeringens LIP-pengar. Den bidragsansökan som så framgångsrikt inbringade mångmiljonbelopp i bidrag till ett lokalt investeringsprogram för hållbar utveckling sammanställdes i Rådhuset under år 2000. I maj 2001 beviljades pengarna – 11,4 Milj kr.

Ansökan måste utformas som ett program med flera samverkande åtgärder eller projekt. För att kunna få bidrag måste åtgärderna innehålla fysiska investeringar som förväntas ge miljöförbättringar men också arbetstillfällen.

Trelleborgs kommuns ansökan omfattade ett program med sammanlagt 11 åtgärder som alla kunde kopplas till kommunens fyra prioriterade områden för miljöarbetet – luften, havet, den biologiska mångfalden och det slutna kretsloppet. Bidrag beviljades för sju av åtgärderna. Sammanlagt omfattar det program som beviljats bidrag en investering på 25,5 miljoner kronor och 26 årsarbeten under en treårsperiod. Kommunen svarar således själv för den största delen av investeringskostnaderna.

Agenda 21 svarar för tre av projekten – kunskapsutveckling (KUV), Åmossarna och Allbäcksområdet.

KUV avser kunskapsutveckling och folkbildning. Med övergödningen av Östersjön som ett tema anordnas informationsaktiviteter för en rad olika målgrupper. Arbetet med projektets genomförande påbörjades i slutet av 2001.

Naturpärlan Åmossarna är tänkt att få sitt speciella skydd genom minskat näringsläckage från omkringliggande åkrar, ökad biologisk mångfald och förbättrade förutsättningar för att bedriva en intressant och kreativ naturundervisning för kommunens skolor. Projektstart sker våren 2001.

Natur- och strövområdet Albäck byggs ut med återskapade våtmarker och redan befintliga dammar binds samman. Också detta område är givetvis intressant att utveckla för skolornas naturundervisning. Projektstart sker 2001.

Ett av projekten i LIP avser kunskapsutveckling och folkbildning. Med övergödningen av Östersjön som ett tema anordnas informationsaktiviteter för en rad olika målgrupper.

Under december 2001 projektanställdes en LIP-administratör som under en treårsperiod kommer att arbeta tillsammans med Agenda 21 också i de olika projekten.

6) Gröna punkter

Ett projekt som går ut på att skapa mer vild natur där vi bor har påbörjats under 2001.

Ett nätverk av intressenter inom och utanför kommunen, industriföretag, Region Skåne, en plantskola m fl. har bildats och under året har nätverket haft två möten. Information om projektet har även spridits under miljövänliga veckan.

På Pilevallskolan är man först ut med att ha nappat på projektet och arbetar med det under innevarande läsår. Även på Gislövs kyrkskola har man låtit plantera fjärilsväxter.

7) Introduktion för små och medelstora företag

För många små och medelstora företag upplevs tyvärr ofta miljöarbetet dyrt, krångligt och tidskrävande. Agenda 21 i Trelleborgs kommun vill därför fungera som ett stöd och i september 2001 genomfördes ett introduktionsprojekt för miljöarbete i små och medelstora företag i Trelleborgs kommun.

Syftet var att ge en introduktion till hur ett litet företag kan driva ett miljöarbete samt att ge deltagarna en inblick i Agenda 21, miljöbalken och övrig miljöpraxis.

Genom att samla små och medelstora företagare på orten till möten öppnar man också möjligheter för företagen att utveckla nya nätverk, användbara i miljösammanhang.

Projektet marknadsfördes genom massiva insatser: direktutskick till företag enligt en officiell företagsförteckning, information vid Företagarförningens frukostmöten, information till kommunens Näringslivsråd samt information till pressen (TA och SkD).

Projektet genomfördes som tre frukostträffar om vardera cirka 2 timmar under september månad år 2001. Träffarna ägde rum i Rådhuset och var kostnadsfria för de medverkande företagen. För innehållet i den inledande träffen svarade Anitha Ljung, Agenda 21, Johan Pettersson, miljöförvaltningen, samt Eva Munck Forslund, advokat. För de båda därpå följande träffarna svarade företaget Eco Wiew med Håkan Hansson och Ulf Jobacker. Vid den tredje träffen medverkade också Göran Eklund från företaget Edéon AB i Staffanstorp.

Totalt 24 företag/organisationer deltog i projektet.

Sannolikt har projektet sått frön och öppnat ögon runt om i de små och medelstora företagen i kommunen. Någon direkt uppföljning i form av ett fördjupat miljöprojekt blev aldrig aktuellt. För detta var intresset för litet. Men man kan utan vidare tänka sig framtida liknande frukostträffar i ämnet längre fram, för samma företag och för nya. Dessa träffar kan i fortsättningen Agenda 21 driva i egen regi, utan konsult hjälp.

8) Miljövänliga Veckan 2001

Under vecka 40, 1-7 oktober, deltog Agenda 21 i Svenska Naturskyddsföreningens kampanjvecka "Miljövänliga veckan" i samarbete med lokalavdelningen Trelleborgs Biologiska förening.

Under åren 2000-2001 sträcker sig organisationens jordbrukskampanj med temat "Stoppa enfalden! Rädda mångfalden!" och på detta tema arrangerades miljöveckan i Trelleborg. Vi slog ett slag för KRAV-märkta livsmedel bland konsumenter samt informerade dem om riskerna med användning av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket.

Informationsspridning på MAXI Stormarknad och Valen, tipstävling stod på programmet. Vi passade också på att informera om Agenda 21-projektet "Gröna punkter" vars syfte är att skapa med vild natur i tätorter och på andra platser där människor vistas.

9) Internt miljöarbete

Ett projekt med målet att förbättra miljöpåverkan från personalcafeterian på första våningen har inletts.

En diskmaskin har köpts in som efter installation ska ge cafeterian möjlighet att tillhandahålla diskbar servis. Därmed hoppas vi att användandet av engångsservis i cafeterian reduceras rejält eller helt upphör.

Arbetet har inletts med att försöka intressera samtliga förvaltningschefer för ett kommunövergripande miljöarbete, likaså arbetet med att skapa ett nätverk av Agenda 21-ombud på olika förvaltningar och enheter. Arbetet kommer att fortsätta under 2001.

Arbetet med att ta fram en handlingsplan för kommunens Agenda 21-arbete har påbörjats under 2001.

10) Tångräkan

Lagom till jul 2001 instiftades ett helt nytt pris till den som gjort förtjänstfulla insatser inom Agenda 21-området” under året – Tångräkan.

Ett antal kustnära verksamma konstnärer inbjöds att framställa ett lämpligt pris varefter Agenda-styrgrupp verkade som jury både att utse priset och pristagaren. Priset tilldelades Bodil Francke-Ohlsson och priset bestod i en glasrelief designad Christian von Sydow.

Löpande aktiviteter

1)Agenda 21-gruppen

Agenda 21-gruppen är ett nätverk av miljöintresserade kommuninvånare som träffas varje månad, oftast i Rådhuset. Ambitionen är att sprida kunskap och skapa ett forum för åsikts- och idéutbyte.

De personer som finns på vår adresslista får personlig kallelse med Posten inför varje träff. Under år 2001 har adressregistret reviderats och omfattar nu ett 20-tal adresser.

Träffarna har också varit utannonserade som ”gröna dagar” i den almanacka som i form av ett nummer av Vårt Trelleborg givits ut till alla hushåll.

Under året har åtta träffar genomförts. Under våren hölls fyra träffar kring ett gemensamt tema: ”Jordbruket och Östersjön”. Under hösten arrangerades en träff kring förslaget till översiktsplan som mynnade ut i ett yttrande som lämnades in till byggnadsnämnden.

I genomsnitt har de genomförda träffarna lockat 13 deltagare. Engagemanget bland de närvarande har varit mycket stort och diskussionerna livliga.

Träff nr 1: 30 januari: Handlingsplan för Agenda 21 – hur ska den se ut? 9 deltagare.

Träff nr 2: 28 februari: Vad gör Skånes lantbrukare för att minska näringsläckaget till Östersjön? Lisa Blix, LRF. 31 deltagare

Träff nr 3: 29 mars: Alger i bild, Gertrud Cronberg, Lunds Universitet. Uppgift om deltagare saknas.

Träff nr 4: 24 april: Avloppsslam – har det på åkern att göra?, Per-Göran Andersson, Alnarp. 11 deltagare

Träff nr 5: 30 maj: Hur mår Östersjön under ytan? Per Olsson, Landskrona. 10 deltagare.

Träff nr 6: 27 september: Gröna punkter. Sigun Grönlund. 9 deltagare.
Träff nr 7: 30 oktober: Hur hållbar är vår översiktsplan? 11 deltagare.
Träff nr 8: 28 november Ekoturism – är det något för Trelleborg? Per Jiborn, Helsingborg. 12 deltagare.

2) MöTs

Under hela 2001 har Agenda 21 ingått i MöTs – Trelleborg - Miljö- och Trafiksäker kommun – en treårig process initierad av Vägverket. I arbetet ingår även representanter från Kommunal Teknik, polisen och det lokala näringslivet.

Syftet med MöTs är att vi ska få fler trafikanter som tar cykeln eller bussen i stället för bilen, fler miljö- och trafiksäkerhetsmedvetna bilister, fler kvalitetssäkrade transporter samt ökad säkerhet för barn och andra oskyddade trafikanter.

Flera olika delprojekt drivs nu med full kraft: ”Kvalitetssäkring av transporter/Eco Driving”, ”Kommunikation/information”, ”Säker cyklist och fotgängare”, ”I stan utan min bil” samt projekt inom skola och förskola.

3) Vårt Trelleborg.

Vi har medverkat i redaktionskommitténs möten samt bidragit med texter till samtliga 4 nummer av kommundokumentet Vårt Trelleborg 2001

Utöver en stående Agenda 21-spalt i varje ordinarie nummer har vi medverkat med följande artiklar:

Nr 1: Eva Carström, djurskyddsinspektör, håller koll på 200 000 djur.

Nr 1: Gårdsgata – vad är det?

Nr 2: Samarbete för bättre trafikmiljö

Nr 3: Bo lär kommunen att köra ekologiskt

Nr 3: I staden utan min bil

Nr 3: 11,4 Milj, statliga pengar till miljön i Trelleborg

Nr 4: Agenda 21 hjälper företagen med miljöarbetet.

Information

Att serva allmänheten med information och med svar på viktiga frågor som rör miljön och det lokala Agenda 21-arbetet utgör en betydande del av arbetet.

1) Skolor och föreningar m m.

Under det gångna året har liksom tidigare flera personer, mest skolelever på högstadiet, gymnasiet och Komvux besökt oss.

Vi har deltagit i möten med Miljö- och skolgårdsgruppen, ett nätverk av lärare och övrig skolpersonal. Vi har informerat på skolor vid några olika tillfällen.

I oktober arrangerades i samarbete med kontraktsprosten för Skytts kontrakt en heldags utbildning i Agenda 21-frågor för kyrkovaktmästarna i hela kontraktet i Klagstorps församlingshem.

En grupp nya trelleborgare har fått information om Agenda 21 med speciell inriktning på tvätt och städning vid Backafall på Fagerängen.

Föredrag hos Hälsofrämjandet, hos PRO-grupp i Klagstorp, hos Trelleborgs Uppfinnarförening och Trelleborgs församling har hållits.

3) Kurser och seminarier

Under januari månad deltog vi i en studiecirkel om tre träffar med ämnet GMO (genmodifierade organismer) i regi av Trelleborgs Biologiska förening och Studieförbundet. Utöver seminarier som rör MötTs-arbete har Agenda 21 bland annat också deltagit i en tvådagars rikskonferens kring avloppsfrågor i Linköping samt ett miljömålsseminarium på Länsstyrelsen i Malmö.

Studiebesök har gjorts på Bo 01.

Agenda 21-samordnare har genomgått en 5 poängskurs i miljöledning vid Malmö Högskola.

Övrigt

Agenda 21 har deltagit i möten med Agenda 21-ansvariga från hela Skåne samt i möten med Agenda 21 Forum Skåne.

Agenda 21 deltar i dialogprojektet ”Jordbruket gör Skåne skånskt” som fortsätter 2002.

Agenda 21 har ingått i den arbetsgrupp som genomförde sommarens projekt att sysselsätta ett antal 16-åringar med strandstädning.

Agenda 21 har ryckt ut som ”kompostdoktor” till Fågelsångens förskola.

Agenda 21 har ingått i en arbetsgrupp kring framtagandet av förslag till översiktsplan och medverkat vid ett antal seminarier.

Agenda 21 blev under 2001 adjungerad medlem i Sydkustens Vattenvårdsförbunds styrelse.